

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 50

V Celovcu, dne 10. decembra 1953

Cena 1 šilling

IRESENTA

Po kratkih presledkih se vedno znova nemški listi pečejo s krivicami, ki se godijo Nemcem na Koroškem, kjer baje Slovenci uživajo neke nadprave, ki jim ne pripadajo.

Pri teh raziskavanjih po nemških listih pa naletimo na prav zanimive izrodke. Tako so pred par dnevi pisale „Salzburger Nachrichten“, ki imajo za ta vprašanja posebnega, toda malo poučenega poročevalca na Koroškem, sledečo fantastično tvorbo: „Iredenta — sogar auf der Kanzel. Die Geistlichen bedienen sich der Sprache des kommunistischen Nachbarlandes.“

K takemu hujskanju moramo najprej ugotoviti, da jezik ni nikakor zadeva režima, marveč je last naroda in to ne oziraje se na politične razmere. Druga ugotovitev pa je dejstvo, da koroški Slovenci govorimo slovenski jezik vsaj že nekaj desetletij dalje časa na Koroškem kakor pa Nemci, ker so se pač naši predniki za toliko desetletij tukaj preje naselili. Sloveščina na Koroško ni torej prinesena od kateregakoli političnega gibanja ali nacionalnega šovinizma, marveč je last prvotnih koroških prebivalcev.

Piscem v nemških listih je ostalo gotovo neznano, kako vlogo je ravno Koroška igrala v vsem slovenskem kulturnem in tudi političnem življenju v drugi polovici prejšnjega stoletja. Na Koroškem je stala in stoji najmočnejša kulturna ustanova, ki smo jo Slovenci tekom svojega kulturnega razvoja zmogli in za katero nas tudi veliki narodi zavidajo, t. j. Družba sv. Mohorja, ki je ravno iz Celovca zalagala ves slovenski narod doma in v tujini s slovensko knjigo in tako dvigala kulturno raven vsega slovenskega ljudstva.

Če zadnji terek tudi celovška „Volkszeitung“ modruje o vindišarjih in maloštevilnih Slovencih, tedaj moramo tudi tem gospodom povedati, da je po raznih koroških dolinah zelo malo Nemcev, če odštejemo vse one, ki govorijo domače narečje, pa naj bo to „lofentolarsko“ ali „lesahtolarsko“ narečje. Mi koroški Slovenci govorimo vsi slovenska narečja, pa naj bo to pri Zilji, v Rožu ali v Podjuni, pismene govornice slišiš po vaseh zelo malo. Vsi pa, ki govorijo ta slovenska narečja, so pač Slovenci, kakor so vsi oni, ki govorijo nemška narečja, Nemci.

Pravijo, da se godi krivica Nemcem in nemškim otrokom, ki se morajo vsaj deloma v jezikovno mešanem ozemlju učiti tudi slovenskega jezika. Nikdar pa ti gospodje niso vprašali, kako tedaj, če se slovenska družina priseli v nemški kraj in morajo otroci v izključno nemško šolo. Bistvo jezikovno mešanega ozemlja je pač v tem, da morajo prebivalci govoriti oba jezika. Ker se preje tega niso učili, je potrebno, da se sedaj vsaj otroci obeh narodov učijo obeh jezikov. To je demokracija, če sploh hočemo o demokraciji govoriti. Demokracija pozna le enake dolžnosti in enake pravice to pa za vse.

Na drugem mestu smo v današnji številki „Našega tednika“ že pokazali na novo porajajočo se gonjo proti dvojezični šoli. Smo pač zopet pred volitvami. Že trideset let sem je najcenejši volilni „slager“ gonja proti Slovincem in isto pot bodo tudi sedaj zopet poskusili, narod pa bo sodil.

Mi živimo na meji in tu živita dva naroda, ki se morata razumeti, ker morata skupno živeti. Radi tega bomo tudi z vsodoljednostjo zastopali potrebo po dvojezični šoli, potrebo po enakopravnosti obeh delov, potrebo po demokraciji in sicer po taki, ki nalaga vsem iste dolžnosti in pušča tudi vsem iste pravice, pa naj si bodo eni gospodarsko močnejši ali politično vplivnejši. Ne bomo pa nikdar mogli razumeti tistih oskosrčnežev, ki še danes niso doumeli, da je pač v Evropi več sto milijonov Slovanov in da je danes slovanski jezik tudi pot do velikega dela Evrope.

Za varnost Evrope in svetovni mir

V petek, dne 4. decembra, so se sestali na Bermudskih otokih blizu ameriške obale „veliki trije“, to je ameriški predsednik Eisenhower, britanski ministrski predsednik Churchill in francoski ministrski predsednik Laniel. Spremljali so predsednike njihovih zunanji ministri in večje število raznih strokovnih izvedencev v zunanjepolitičnih in tudi vojaških vprašanjih.

V petek zvečer so imeli „veliki trije“ prvo sejo. Na tej seji so najprej povedali svoja naziranja o svetovnem političnem položaju. V glavnem so se vsi trije pri tem strinjali, vendar bi mogli misliti, da le niso bili vsi istega mnenja. V soboto je namreč nenadoma obolev francoski ministrski predsednik Laniel in je bil bolan vse dni konference na Bermudih. Ali je bila to res prava bolezen, ali pa je bila vsaj deloma tudi politična bolezen? — Nato je zastopal francoskega ministrskega predsednika na konferenci zunanji minister Bidault. Ta je dal razumeti, da razmere v Sovjetski zvezi presoja francoska vlada malo drugače kakor pa ameriška in angleška. Francozi mislijo namreč, da so nastale po Stalinovi smrti v sovjetski notranji politiki razne težave. Eisenhower pa je pojasnil, da je vse to samo sovjetska taktika, kateri zapadni zavezniki ne smejo zaupati. Temu mišljenju je pritrtil tudi Churchill.

O čem so se posvetovali

Največ časa pri konferenci na Bermudih je gotovo bilo posvečeno razpravljanju o sovjetskem predlogu, naj bi se čimprej sestali zunanji ministri Amerike, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze v Berlinu. To je razvidno tudi iz poročila, ki je bilo izdano po zaključku konference, ki je trajala po našem času do zjutraj dne 8. decembra. V poročilu je najprej rečeno, da je posvetovanje pokazalo ponovno veliko in trdno enotnost med zapadnimi tremi zavezniki. Ker so zapadni zavezniki prepričani, da je skupna sila najboljše jamstvo za mir na svetu in posebej za varnost v Evropi, bodo poizkušali svoje sile še izpopolniti. Ako danes ni neposredne nevarnosti za novo vojno, je to posledica vedno večje moči in sile svobodnega sveta. Zato bodo zavezniki ostali tudi še v naprej enotni v

tem svojem naporu in ne bodo dopustili, da bi jih kdo poizkušal razdvojiti. Zapadni zavezniki ne morejo odobravati sedanje razcepljenosti v Evropi in zato je treba čimprej doseči predvsem zedinjenje Nemčije in avstrijsko državno pogodbo. Ker je za udarnost Atlantske zveze potrebna močna Evropska obrambna skupnost, ne bodo zapadni zavezniki popustili v svojih naporih, da to Evropsko obrambno skupnost dosežejo, ohranijo in utrdijo.

Iz tega poročila o poteku posvetovanja na Bermudih je jasno razvidno, da so se posvetovali „veliki trije“ predvsem o razmerju zapadnega sveta do Sovjetske zveze. Zato je tudi svet pričakoval, kako bodo zapadni zavezniki odgovorili na povabilo Sovjetske zveze za posvetovanje zunanjih ministrov „velikih štirih“.

Dne 4. januarja v Berlinu

Na to vprašanje odgovarja posebna spomenica, ki so jo izročili v torek, dne 8. decembra, v moskovskem zunanjem ministru v veleposlaniki Amerike, Velike Britanije in Francije. V tej spomenici je rečeno:

Zapadni zavezniki z zadoščanjem ugotavljajo, da je tudi Sovjetska zveza pripravljena poslati svojega zunanjega ministra na konferenco zapadnih treh zunanjih ministrov in izražajo upanje, da bo mogoče na tem posvetovanju doseči zedinjenje Nemčije in avstrijsko državno pogodbo. Rešitev teh vprašanj bi omogočila tudi rešitev drugih mednarodnih vprašanj, med temi tudi vprašanje evropske varnosti. Zato tudi posebej poudarjajo zapadni zavezniki, da pogodba o Atlantski zvezi ni nobena napadalna zveza. To je zveza, ki ima samo obrambni značaj in doprinaša zato k svetovnemu miru. Na nameravani konferenci zunanjih ministrov vseh štirih zaveznikov bo mogoče razpravljati tudi o želji sovjetske vlade, da bi bilo sklicano posvetovanje „velikih peterih“, kjer naj bi bil torej navzoč tudi zastopnik komunistične Kitajske.

Zapadni zavezniki predlagajo, naj bi bilo posvetovanje zunanjih ministrov Amerike, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze dne 4. januarja 1954 v Berlinu v poslopiju bivšega zavezniškega kontrolnega sveta.

Nevarnost atomske bombe

Po posvetovanju na Bermudskih otokih sta ostala francoski ministrski predsednik Laniel in tudi britanski ministrski predsednik Churchill še nekaj dni na otokih. Ameriški predsednik Eisenhower pa je takoj odpotoval v New York, kjer je bil v torek dne 8. decembra zaključek jesenskega zasedanja Glavne skupščine organizacije združenih narodov. Pri tem je imel Eisenhower govor, katerega so že dolgo preje napovedovali in z zanimanjem pričakovali v vsej svetovni javnosti. Predsednik Eisenhower je govoril predvsem in skoraj izključno samo o atomski sili in o atomskem orožju.

Predvsem je predsednik Eisenhower poudaril veliko nujnost mednarodnega nadzorstva nad atomskim orožjem; v tem nadzorstvu mora biti tudi Sovjetska zveza. Zato naj bi Združeni narodi čimprej razpravljali in naj bi nato sprejeli načrt o nadzorstvu nad atomskim orožjem. Ako bi v velicele ta predlog sprejele, bi s tem dokazale, da jim je v resnici za blagor človeštva. Mednarodno sodelovanje pri nadzorstvu in uporabi atomske sile bi dalo nove možnosti za sodelovanje med velesilami in med ostalimi narodi tudi pri vseh drugih mednarodnih vprašanjih. Dokler ni zagotovljeno sodelovanje pri nadzorstvu in izrabi atomske sile, tako dolgo bo ogrožen svetovni mir.

Nadalje je predsednik Eisenhower poudaril, da bodo Združene države podpirale Združene narode pri njihovem delu za dosego svetovnega miru. Ko bo ta zagotovljen bo mogoče atomsko silo uporabiti za

razne znanstvene namene, za povzdigo kmetijstva in tudi za proizvodnjo električnega toka. — Danes je znana tajnost atomske sile Združenim državam, Kanadi, Veliki Britaniji in Sovjetski zvezi. Samo vprašanje časa pa je, ko bo ta tajnost znana tudi drugim državam. Ako torej v prihodnjih mesecih ne bo prišlo do sporazuma o nadzorstvu nad atomsko silo, bi moglo to pomeniti atomsko katastrofo vsega sveta.

Današnja sila atomske bombe — je nadaljeval predsednik Eisenhower — je 25-krat večja, kakor pa je bila sila prve atomske bombe. Uničevalna sila atomskih bomb, ki jih ima na zalogi Amerika, pa je večja kakor sila vseh bomb in granat, ki so jih uporabili v drugi svetovni vojni. Četudi danes nima samo Amerika atomske bombe, vendar pa je proizvodnja atomskih bomb v Ameriki tako velika, da je zavarovana Amerika pred vsakim nenadnim napadom in bi tudi na vsak tak napad odgovorila odločno in učinkovito.

Govor predsednika Eisenhowerja so sprejeli vsi z velikim odobravanjem. Celozastopnik Sovjetske zveze Andrej Višinski je govor odobral. Na vprašanje časnikarjev pa je odgovoril, da ne more dati nobene izjave, ker mora najprej govor šele podrobno proučiti. Zastopnik Indije pa je izjavil, da se popolnoma strinja z izvajanjem predsednika Eisenhowerja in da bo Indija podpirala predlog Amerike o nadzorstvu nad atomsko silo.

IGRAČE

V VELIKI IZBIRI

nemške kovinaste igračke, Märklinove in Fleischmannove železnice, kuhalnike in otroške sobice, italijanske gumijaste črte po nizkih cenah

TRGOVINA

Grüner

CELOVEC

Burggasse

Kraljica ELIZABETA in njen soproj vojvoda EDINBURSKI

sta odpotovala na šestmesečno potovanje po državah britanske državne skupnosti. Najprej sta obiskala Bermudske otoke, nekaj dni preje, predno se je tam pričela „Bermudska konferenca“ (USIS).

KRATKE VESTI

Vsi zvonovi v večnem mestu Rimu so zvonili, ko je sveti oče Papež Pij XII. na praznik Brezmadežne proglašil v baziliki Marije Snežnice začetek Marijanskega svetega leta. Po vsem svetu so katoličani praznovali začetek Marijinega svetega leta.

Papež Pij XII. je ugodil prošnji sekavskega (Gradec) škofa Ferdinandava Pawlowskega, ki je zaradi slabega zdravstvenega stanja odstopil. Novi graški škof še ni imenovan.

V avstrijskem državnem zboru so se poslanci vseh strank silno razburjali zaradi postopanja Italijanov proti Nemcem na južnem Tirolskem, ker tam baje grozi Nemcem popolno poitaljančenje, kar je velika krivica in rodomor nad Nemci. — Nikdo pa se ni spomnil na to, da vse stranke ob vsakem času zagovarjajo prav isto na Koroškem, kjer že desetletja živijo Slovenci v enakih razmerah.

V tovornem vagonu, ki je bil naložen z rezanim lesom, je pribežala iz Češke v Avstrijo 5-članska družina (oče, sin z ženo in dva otroka), ki se želi sedaj izseliti v Ameriko.

Močen potres je opustošil mesto Calama, ki je 200 km severno od mesta Antofagasta v južnoameriški državi Čile.

Politični teden

Po svetu . . .

Predsedniki vlad treh zapadnih sil so se končno le sestali — na otokih Bermudih. Njih le sešale so bile v zadnjih mesecih že nekajkrat napovedane, bile deloma iz „zdravstvenih“ razlogov ali domačih političnih kriz odložene ali pa pomanjšane po svojem pomenu. Tokrat je bil čas dozorel in je že toliko zahteval, da so si ameriški državni predsednik Eisenhower, angleški ministrski predsednik Churchill in francoski ministrski predsednik Laniel vendarle morali pogledati iz oči v oči. Vsak, tudi najpreprostejši Evropejec, je v zadnjih mesecih občutil neko negotovost, ki je vplivala kot mala mora na vse njegovo dejanje in nehanje. Vojna ali ne vojna? — Kaj po Stalinovi smrti? — Ali evropska armada z Nemčijo? — Kaj pomenijo francoske politične homatije? — In zapletljaji okrog Trsta?

V resnici pa so spori v vseh teh vprašanih vsak zase zgolj delček v veliki borbi med Vzhodom in Zapadom, ali če hočete: med Ameriko in Sovjetsko zvezo . . . Edina izjema, toda le v glavnem, bi bil spor med Jugoslavijo in Italijo, oz. med zapadnimi silami in Jugoslavijo glede njih odločitve o prepustitvi cone A Svobodnega tržaškega ozemlja Italiji . . .

Na Bermudih: če nič posebnega, vsaj jasnost

Kar je pod besedo „posebnega“ razumeči, je pač to, da se bo v bližnjih mesecih vsa diplomatska politična dejavnost odvijala po starih poteh, le da so dobro znane zapreke napredovanje zadržale.

Zapreke so pač bile francoska odklonitev (sicer začasna) evropske armade z nemškimi divizijami, sovjetska nota z vabilom na konferenco štirih . . . Jasnost pa bi bila v tem, da je sovjetski diplomaciji uspelo s svojimi vabili ustvariti med Francozi vzdušje proti ali brez evropske armade in s tem zaenkrat preprečiti verjetnost bližnje ratifikacije te pogodbe v francoskem parlamentu. S tem je ostal vojni voz evropske obrambne armade brez prednjega kolesa. Mesto uresničenja ameriških načrtov trdne, vojaško in politično-gospodarske zapadne Evrope, ki bi bila jez proti komunizmu iz vzhoda, je v praksi prevladalo mišljenje francoskih nasprotnikov zavezništva z Nemčijo za ceno skupne obrambe proti Rusiji, Francozi namreč menijo, da jim preti za bodočnost večja nevarnost od Nemčije kot od Rusije.

Zamotana politična linija „bolnega človeka ob reki Seini“ (kakor označujejo mnogi časopisi Pariz oz. Francijo), je udarila pečat sedanji svetovno-politični situaciji.

Najprej sestanek štirih, oz. pogovori z Moskvo, potem šele evropska skupna armada z Nemci

Rezultat sestanka na Bermudih je skoraj manj posledica sovjetskih prizadevanj po preprečitvi evropske armade, kot zmaga tako imenovanih francoskih in delno angleških nevtalstov, ki potrebujejo časa kot zagovorniki starih liberalno-socialističnih idej evropskega meščanstva, ki je preveč nacionalno, da bi se v vsem podredilo Ameriki in gleda v Rusih naravnega zaveznika v njih strahu pred Nemci.

Na Bermudih so zato manj govorili o evropski armadi kot o razgovorih z Moskvo.

Štirje „veliki“ se bodo sestali najbrž v Berlinu

Za mir v Evropi to gotovo ni kaj slabega. Dokler bodo diplomati govorili, ne bo huđega. Sklep, da bodo govorili s Sovjeti, predno sklencejo evropsko armado, je najbrž bil sklenjen že pred sestankom. Prav tako so bila tudi že druga vprašanja, radi katerih si tako dolgo niso mogli pogledati v oči, že prej porazgovorjena. Spet bo sporazum veliki adut, tokrat bolj sporazum med zapad. zavezniki in prijatelji. Ti so na Bermudih svojo „hišo“ pometali in od takega početja ima pač tisti četrti — Sovjetska zveza — radi katerega so se sestali, politično korist. Ta pa je bistveno pripomogel k pometanju njih „hiše“, v katero je spretno smeti zanesel, zraven pa nezadovoljni bodoči prisiljeni nevesti (Mariane-Mihel) obljubil svoje očetovsko pokroviteljstvo in drugega ženina. Tega ženina si bo Francija izbirala med svojimi bivšimi zavezniki iz obeh zadnjih vojn (med tem je tudi Jugoslavija in videli bomo že kmalu, kakšno stališče bo Francija zavzela v tržaškem sporu).

Tudi uspeh z Bermudov: Jugoslavija in Italija umakneta svoje divizije z meja

Italijanski ministrski predsednik Pella in jugoslovanski poslanik v Rimu sta povedala, da bodo čete umaknjene in obenem je časopisje obeh prizadetih držav to pozdravilo. Za mir v tem delu Evrope hvalevredno dejstvo. Ostane zdaj tista konferenca petih, o katerih je bilo toliko govorenega in o kateri je slišati, da so s tem pogoji že postavljeni. Verjetno je tudi že skica celotne rešitve postavljena. In upati je, da bo odločno stališče jugoslovanske vlade, kakršno je bilo, ko je šlo za izročitev ne samo Trsta, temveč vseh slovenskih občin cone A — ostalo odločno tudi na konferenci petih o Trstu — tudi tam so Slovenci.

. . . in pri nas v Avstriji

Proračunski in finančni odbor avstrijskega parlamenta je po tritedenskih razpravah sprejel neizpremenjeno predlog državnega proračuna za leto 1953. V teh razpravah o proračunu so govorili razni govorniki, zastopniki vseh treh strank, sem in tja, tako da je bilo skupno zabeleženih 223 govoro-

Dan človeških pravic

(Ob petletnici deklaracije)

Glavna skupščina organizacije združenih narodov je sprejela dne 10. decembra 1948 slovesno izjavo ali deklaracijo o človeških pravicah. Ta deklaracija je bila sprejeta z 48 glasovi, proti ni glasoval nikdo, niso pa glasovali zastopniki Sovjetske zveze, Jugoslavije, Poljske, Romunije, Češkoslovaške, Ukrajine, Saudijske Arabije in pa Južne Afrike.

Človeške pravice so po vrsti poteptali narodni socializem, fašizem in pa komunizem. Zato je bilo potrebno ponovno poudariti te človeške pravice v posebni deklaraciji, četudi ima do njih že vsak posameznik in celi narodi pravico po vseh naravnih in božjih postavah.

V uvodu izjave o človeških pravicah je rečeno, da mora vse človeštvo biti enotno v stremljenju, da uresniči tako ureditev sveta, da bo živelo človeštvo prosto od strahu in sile in bo moglo svobodno govoriti in verovati.

Nato je v izjavi posebej poudarjeno (čl. 2.), da ima vsakdo pravico do svobode, ki jih omenja izjava, brez ozira na raso, poreklo, spol, narodnost, vero, politično ali drugačno prepričanje. — Vsi ljudje so enaki pred zakonom, zato je posebej zaščitena narodnost vsakogar, zasebna lastnina in verovanje ter osebno prepričanje.

Mednarodna socialna služba (ISS)

S 1. decembrom so otvorili na deželni vladi v Celovcu nov urad za mednarodno socialno službo (Internationaler Sozialdienst-ISS). Glavni sedež ISS za Avstrijo je na Dunaju, zvezne dežele pa imajo tozadevne odseke. Ta urad je politično in konfesionalno popolnoma neodvisna organizacija, ki vrši svojo socialno delo v vseh državah sveta. Osobje, ki vodi te urade, je jako dobro izšolano in mora znati seve tudi več jezikov.

Dolgoletna skušnja in praksa jim omogoča izvrševanje glavne naloge, individualno obdelavo slučajev, katerih težki problemi gredo čez meje dežele, privedi do najugodnejših rešitev.

Z ozirom na otvoritev ISS, katerega voditeljica je ga. Annemarie Moser, je govorila poslovodna predsednica ISS za Avstrijo ga. dr. Lija Mrazek, v okviru tiskovne konference o zgodovini, namenu in nalogah mednarodnega socialnega urada.

Potreba po takem mednarodnem uradu se je pojavila že leta 1921. Takrat je namreč izseljevanje iz vzhoda in zapada po ameriškem kvotnem zakonu zastalo in ravno to je prisililo v Francijo kakor tudi v Ameriko ustanovitev uradov za pomoč.

Po drugi svetovni vojni pa so našli begunski in brezdomski problemi tako silovit obseg, da so razmere prisilile vsako deželo do ustanovitve mednarodne socialne službe. ISS-centralo za Avstrijo, ki je včlenjena v avstrijsko ligo za združene narode, so ustanovili na Dunaju že leta 1950. Kmalu nato v Salzburgu, Linzu, Welsu, Gradcu in nazadnje še v Celovcu.

ISS-uradi skrbijo v prvi vrsti za begunce in brezdomce, jih podpirajo pri vključitvi v

rov. Kakor pa smo že preje napovedali, je bilo to pač samo razpravljanje, sam proračun pa je bil že preje sprejet po zastopnikih obeh vladnih strank. Tak proračun je nato tudi odobrili ministrski svet in tak proračun bo sedaj odobrili še parlament.

Novi davčni zakoni

Pred razpravo o proračunu je parlament v četrtek še hitro sprejel nove davčne zakone. Kar je bilo pred enim letom še nemogoče, se je zdaj zgodilo. Obe vladni stranki, torej tudi socialisti, sta glasovali za načrt finančnega ministra dr. Kamitza. Pri tem pravijo v ÖVP odkrito, da so v celoti za načrt in predlog finančnega ministra dr. Kamitza. Socialisti pa ne bi radi priznali, da sprejemajo načrte in predloge dr. Kamitza, zaradi katerega so lansko leto povzročili vladno krizo in predčasen razpust parlamenta ter nove volitve. Pri teh volitvah je veljal glavni napad ravno finančnemu ministru dr. Kamitzu. Danes pa naj bi sprejeli njegove načrte kot svoje! Zato poizkušajo pač dokazati, da od prvotnega Kamitzovega načrta o davčnih zakonih ni nič več ostalo in da je moral dr. Kamitz v celoti svoj načrt prilagoditi zahtevam socialistov. Socialistična stranka je torej deloma v opoziciji proti vladnim načrtom, kadar to politično bolj kaže, istočasno pa je seveda zelo močna in tudi zelo mogočna vladna

stranka, ki je Kamitzov načrt o novih davčnih zakonih odobrila.

Ti davčni zakoni so trije in sicer zakon o dohodnih ter dva zakona o obrtnem davku. Ti davčni zakoni stopijo v veljavo 1. januarja 1954. Prvič se bo takrat zgodilo, da bodo davki znižani. Z ozirom na višino dohodkov bodo znižane davčne postavke za plačevanje dohodnine od 6.3 odst. pa vse do 61 odst. To je gotovo zelo občutno olajšanje davčnih bremen za vse sloje prebivalstva. Ko je finančni minister prvič povedal, da namerava v zvezi z novimi davčnimi zakoni doseči znižanje davkov, mu tega skoraj nikdo ni resno verjel in so skoraj vsi smatrali take obljube kot navadne predvolilne obljube. Polagoma pa je prevladalo v obeh vladnih strankah prepričanje, da more tudi znižanje davkov pomeniti pozitiven gospodarskega življenja. Seveda pa more znižanje davkov pomeniti tudi znižanje državnih dohodkov in zato manjši državni proračun. To pa bi moglo pomeniti, da razpolagajo posamezni ministri z manjšimi zneski. Na to pa ministri seveda ne bi radi pristali, saj se da z denarjem veliko napraviti, da se celo kupiti prepričanje in da se kupiti tudi volilni glas.

V svojem govoru o novih davčnih zakonih je omenil finančni minister dr. Kamitz, da se bo na podlagi teh zakonov zvišal čisti dohodek za 3.7 do 4.5 odstotkov. Ker so se znižali življenjski stroški v zadnjem letu za 5 odstotkov, pomeni to, da se bodo z novim letom zvišali stvarni dohodki za 8 do 10 odstotkov.

Nato je dr. Kamitz z obžalovanjem ugotovil, da ni bilo mogoče v še večji meri upoštevati v novem davčnem zakonu družine. To bodo morali doseči posebni dodatni zakoni. — Po prepričanju finančnega ministra bo za 10 odstotkov večji stvarni dohodek nujno vplival na večjo potrošnjo življenjskih potrebščin, torej na nujnost večje proizvodnje, kar bo vplivalo na večjo zaposlitev in na zmanjšanje brezposelnosti. Zato pomenijo novi davčni zakoni prav gotovo važen mejnik v avstrijskem gospodarskem življenju.

Proračun za leto 1954

Ko so bili tako sprejeti davčni zakoni, je prešel državni zbor na obravnavanje predloga novega proračuna. Pri tem so govorili najprej načelno zastopniki vseh štirih avstrijskih strank. Komunistični zastopnik je seveda proračun v celoti zavrnil, ker premalo upošteva potrebe delovnega ljudstva. Zastopnik socialistov je govoril zelo umerjeno in je zahteval, da proračun omogoči elektrifikacijo in tehnizacijo gospodinjstva, obrti in kmetijstva. Nadalje je zahteval zastopnik socialistov zakon za pospeševanje gospodarske delavnosti v krajih, kjer je velika brezposelnost. Končno je zahteval, da naj ostane še nadalje zasedbeni davek, četudi ni več treba plačevati zasedbenih stroškov. Ta denar naj dobi nato na razpolago minister za socialno skrbstvo, ki naj uporabi ta denar predvsem za zgradbo stanovanj.

Zastopnik skupine VdU je odklonil predlog novega proračuna. Zahteval je, da mora biti gospodarsko življenje čim bolj svobodno in naj se država ne vtika preveč v potek gospodarskega življenja.

Kot zadnji je govoril še zastopnik OeVP. Ta je hvalil uspehe finančne politike finančnega ministra dr. Kamitza. Obljubil je nov zakon o pospeševanju stanovanjske gradbene delavnosti. Novi zakon naj daje možnost dobiti čim več zasedbenega in državnega denarja za gradnjo novih stanovanj. Nadalje je poudaril potrebo po spremembi zakona o premoženjskem davku. Končno pa je naglasil, da bi morebitne nove zahteve delavcev po zvišanju plač ali pa podjetnikov po zvišanju cen resno ogrozile vse tako uspešno delo na izboljšanju gospodarstva, s tem pa tudi na izboljšanju življenjskih pogojev vsakega posameznika.

Zaradi zime je bilo potrebno prekiniti delo pri raznih zgradbah. Zato se je do meseca decembra povečalo število brezposelnih v Avstriji za preko 31.000 oseb. Število socialno zavarovanih je bilo dne 1. decembra 1.961.334.

Prva avstrijska dežela, ki so jo zasedbene čete popolnoma zapustile, je Predarlška. Do 10. decembra bodo odšle iz Predarlške tudi vse francoske orožniške skupine. Le v glavnem mestu Predarlške, to je v Feldkirchu, bodo ostali trije francoski carinski uradniki, ki bodo opravljali carinske formalnosti za ostanke francoskih zasedbenih čet na Tirolskem in na Dunaju. — Kdaj bomo kaj takega dočakali v Celovcu in na ostalem Koroškem?

ČETE ODHAJAJO

Nepričakovano hitro so se sporazumeli zastopniki Jugoslavije in Italije v Rimu, da obe državi umakneta svoje čete iz obmejnega ozemlja v bližini Trsta. Kakor pravi italijansko poročilo so bili razgovori o umaknitvi čet med zastopniki obeh držav v prijateljskem razpoloženju. Razen tega je izjavil italijanski ministrski predsednik, da je Italija ukinila prepoved o izvozu strateško važnega materiala v Jugoslavijo.

Ob času največje napetosti med obema državama je namreč Italija prepovedala izvoz nekaterih vrst blaga v Jugoslavijo.

PE BRAUEREI KLAGENFURT UND UNTERBERGEN • GEGR. 1607 • SCHLEPPER

SCHLEPPE

Märzen-Bier

PE BRAUEREI KLAGENFURT UND UNTERBERGEN • GEGR. 1607 • NEDER

ZA ZUPNE URADE POSEBNI POPUSTI

Kotere vednosti!
Vam nudi

Leipnickaus Rademays

PRI NAKUPU PREPROG • PREGINJAL • BLAGA ZA
POHISTVO • NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREŽBO

3 NIZKE CENE - PLAČILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH • POSTGASSE 3 • TEL. 47-67

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ
1 P Novo leto 2 S Makarij	1 P Ignacij 2 T Svečnica 3 S Blaž	1 P Albin 2 T Pust 3 S Pepelnica	1 C Hugo 2 P Franc. P. 3 S Rihard	1 S Filip. Jak. 2 N Atanasij	1 T Regina 2 S Marcellin 3 C Klouhla
3 N Ime Jez. 4 P Tit 5 T Telesfor	4 C Andrej 5 P Agata 6 S Doroteja	4 C Kazimir 5 P Janez 6 S Felicita	4 N Tiha 5 P Vincencij. 6 T Sikst	3 P Aleksander 4 T Florijan 5 S Pij V. 6 C Janez	4 P Kvirin 5 S Bonifacij
6 S Sv. S kralji 7 C Valentin 8 P Severin 9 S Julijan	7 N Romuald 8 P Janez 9 T Apolonija 10 S Sotera	7 N Tomaž 8 P Julijan 9 T Franciška 10 S 40 muč.	7 S Herman 8 C Albert 9 P Marija 7 J. 10 S Apolon. ▽	7 P Stanislav 8 S Viktor	6 N Binkolci 7 P Bink. pon. 8 T Medard 9 S Primold
10 N Sv. družina 11 P Higi. 12 T Tatjana ▽ 13 S Veronika 14 C Hilarij 15 P Pavel, p. 16 S Marcel	11 C Lur. M. B 12 P Benedikt 13 S Gregor	11 C Sofronij ▽ 12 P Gregor 13 S Kristina	11 N Cvetina 12 P Julij 13 T Ida 14 S Just	9 N Gregorij ▽ 10 P Izidor 11 T Mamert 12 S Pankracij 13 C Servacij 14 P Bonifacij 15 S Zofija	10 C Marjeta 11 P Barbara 12 S Leon
17 N Anon. p. 18 P Stol s. P. 19 T Marij 20 S Fabijan 21 C Neža 22 P Vincenc 23 S Zar. M. D.	14 N Valentin 15 P Favnst 16 T Julijana 17 S Gregorij 18 C Simeon 19 P Konrad 20 S Šadot	14 N Matilda 15 P Klemen 16 T Hilarij 17 S Patricij 18 C Ciril	15 C Vel. četrtak 16 P Vel. petek 17 S Vel. sobota	16 N Janez 17 P Bruno 18 T Erik 19 C Celestin 20 S Bernard 21 P Feliks 22 S Julija	17 C Sv. R. Telo 18 P Elizabeta 19 S Julijana
24 N Timotej 25 P Pavel sp. 26 T Polikarp 27 S Janez Z. C 28 C Peter N. 29 P Franc. Sal. 30 S Martina	21 N Feliks 22 P Stol s. P 23 T Peter D 24 S Matija 25 C Valburga 26 P Porcij 27 S Gorbilj	21 N Benedikta 22 P Caharija 23 T Jožef O. 24 S Gabrijel 25 C Mar. orn 26 P Fmanuel 27 S Rupert C	18 N Vel. noč 19 P Vel. poned. 20 T Konrad 21 S Anzelm 22 C Leonida 23 P Vojteh 24 S Jurij	23 N Janez R. 24 P M. P. krst. 25 T Urban 26 S Filip 27 C Vrbobod 28 P Avgustin 29 S M. Mag. P.	20 N Silvester 21 P Alojzij 22 T Pavlin 23 S Agripina C 24 C Janez K. 25 P Srce Jez. 26 S Jan. H. P.
31 N Janez B.	28 N Roman	28 N Janez K 29 P Ciril 30 T Angela 31 S Modest	25 N Marko 26 P Marcellin C 27 T Peter K. 28 S Vital 29 C Robert 30 P Katarina	27 N Helena 28 P Irenej 29 T Peter 4. P. 30 S Sp. Pavl. C	

1954

„Naš tednik-kronika“

1954

JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 C Teobald 2 P Ob. D. M. 3 S Leon	1 N Vasi sv. P. 2 P Alfonz 3 T Lidija	1 S Egidij 2 C Stefan 3 P Doroteja 4 S Zalka	1 P Remigij 2 S Angeli v.	1 P Vsi svesti 2 T Verne d. 3 S Viktorin 4 C Karel B. 5 P Elizabeta 6 S Lenart	1 S Eligij 2 C Barbara 3 P Fran. K. ▽ 4 S Barbara
4 N Urh 5 P Anton 6 T Izaija 7 S Ciril, Met. 8 C Elizabeta ▽ 9 P Tomaž 10 S Amalija	4 S Dominik 5 C Ožhold 6 P Sikst II. ▽ 7 S Kajetan	5 N Angel. ▽ 6 P Caharija 7 T Marko 8 S R. D. M 9 C Peter Kl. 10 P Nikolaj 11 S Milan	3 N Roznoven. 4 P Francišek 5 T Placid 6 S Bruno 7 C Justina 8 P Brigita 9 S Janez L.	7 N Janez G. 8 P Bogomir 9 T Božidar 10 S Andrej 11 C Martin sk. 12 P Martin p. 13 S Stanislav	5 N 2. adventna 6 P Miklavž 7 T Ambrož 8 S B. s. D. M. 9 C Abel 10 P Mar. L. 11 S Danijel
11 N Olga 12 P Moh., Fort. 13 T Evgenij 14 S Francišek 15 C Vladimír 16 P Mar. K. C 17 S Aleš	8 N Sever 9 P Janez V. 10 T Lovrenc 11 S Suzana 12 C Cecilija 13 P Kasijan 14 S Evzebij	12 N Ime M. C 13 P Filip 14 T Ciprijan 15 S 7 žal. Mar 16 C Ljudmila 17 P Lambert 18 S Jožef K.	10 N Zegnanjska 11 P Nikazij 12 T Maks 13 S Edvard 14 C Kallist 15 P Terezija 16 S Hedviha	14 N Jozafat 15 P Leopold 16 T Jedert 17 S Gregor C 18 C Odon 19 P Elizabeta 20 S Feliks	12 N 3. adventna 13 P Lucija 14 T Dušan 15 S Kristina 16 C Ezebij 17 P Lazar 18 S Gracjan
18 N Mirko 19 P Vincencij 20 T Elija 21 S Danijel 22 C Mar. Mag. 23 P Liborij C 24 S Kristina	15 N Vel. Gosp. 16 P Joahim 17 T Julijana 18 S Helena 19 C Ludovik 20 P Bernard 21 S Ivana F. C	19 N Januariat C 20 P Evstahij 21 T Matej 22 S Tomaž 23 C Tekla 24 P M. rek. uj. 25 S Kleofa	17 N Marijeta 18 P Luka ▽ 19 T Peter Al 20 S Janez 21 C Uršula 22 P Kordula 23 S Severin	21 N Dar. D. M. 22 P Cecilija 23 T Klemen 24 S Janez 25 C Katarina C 26 P Konrad 27 S Virgilij	19 N 4. adventna 20 P Evgenij 21 T Tomaž 22 S Demeurij 23 C Viktorija 24 P Adam, Eva 25 S Božij C
25 N Jakob 26 P Ana 27 T Rudolf 28 S Viktor 29 C Marta C 30 P Julita 31 S Ignacij	22 N Srce Mar. 23 P Filip 24 T Jernej 25 S Ludovik 26 C Ceterin 27 P Antuza 28 S Avgustin C	26 N Justina 27 P Kozma C 28 T Venceslav 29 S Mihael 30 C Hieronim	24 N Rafael 25 P Krispin 26 T Evarist C 27 S Francumcij 28 C Simon 29 P Narcis 30 S Alfonz	28 N 1. adventna 29 P Saturnin 30 T Andrej	26 N Stefan 27 P Janez E. 28 T N. otroci 29 S Tomaž 30 C David 31 P Silvester
	29 N Janez obg. 30 P Roza 31 T Rajko		31 N Kristus Kr.		

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

VEČNA VAS PRI GLOBASNICI

Ze dolgo se nisimo oglasili v našem listu. Sedaj pa se je nabralo toliko novic, da jih moramo povedati.

Pri Jenšacu se suče 12 mladih deklet pod vodstvom gospodične Hanice Galobove in pod okriljem Milke Hartmanove okoli štedilnika. Pridobivajo si znanje v gospodinjstvu za svoj bodoči poklic. Obenem pa se tudi vadijo v branju in pisanju v svojem materinem jeziku. Bodo vsaj malo nadomestile to, kar jim naša šola ni hotela in ne mogla dati.

Pevci se urijo pod vodstvom Prutejevega Štefeja, da bodo na kuharski razstavi, ki bo dne 20. decembra pri Šoštarju v Globasnici, sodelovali. Vse vas že danes od blizu in daleč vabimo, da pridete pogledat, kaj so se naša dekleta v teh nekaj tednih naučile. Mogoče boste nato veški sosedje tudi sami organizirali tak tečaj. — Ze v četrtek zvečer, dne 3. decembra, smo bili povabljeni na pojedino. Dekleta so nam pokazala, kaj so se že naučile. Bilo je res vse lepo urejeno, tudi jedila so bila zelo okusna in so nam vsa zelo teknila. Še dobrega likerja ni manjkalo. Vsi smo se zadovoljni in dobre volje vračali na domove. Res smo hvaležni naši gospodični voditeljici, ki tako vzorno in skrbno vodi tečaj.

Večkrat ste že brali v našem listu zaradi vodovoda. Povedati moramo pa še sledeče: Trška občina Dobrla vas in še nekatere druge nam hočejo s silo vzeti vodo, ki jo sami nujno rabimo. Celo poletje že delajo rov, ki je že nad 38 m dolg. Dovolili pa smo jim za poskus samo 5 do 10 m dolg rov. Toda za to se gospodje v Celovcu in občinah ne zmenijo. Zato pa mora Večna vas že vse poletje rabiti za ljudi in živino nesnažno in kalno vodo. Vode je sedaj v

SE NIKOLI TAKO UGODNO!

- Blago za pohištvo
- Zavese
- Preproge
- Posteljnina

Radlmayr, Beljak-Villach Postgasse 3

mrzli zimski dobi vedno manj, zato pa je tudi vedno bolj nesnažna in kalna. Ze je voda taka, da je še živina noče več piti, pa naj bi jo mi uporabljali za kuho. Kljub našim prošnjam in pritožbam pa se gospodje ne zmenijo in ne zganejo! Za ljudi pod Karavankami — si ti gospodje najbrž mislijo — bo tudi taka voda dobra!

Delavci sekajo les brez dovoljenja lastnika in tudi uporabljajo ta les brez dovoljenja posestnika.

Kmetje se sedaj izprašujejo, ali imajo gospodje res takšne pravice, da je mogoče sekati les in ga uporabljati brez dovoljenja lastnika? Kmetje plačujejo davke, ki niso majhni. Vse pa izgleda, da kmetje nimajo več pravice do vknjižene lastnine, za kar plačujejo davke. Kmet si brez stavbenega dovoljenja in brez mojstra ne upa postaviti kaj malega, ker bi bil takoj kaznovan. Občina trga Dobrla vas pa dela že vse poletje brez vsakega podjetja. Ali tu ni nobenih obveznosti in dolžnosti do dežele in postave?

Za to samovoljno postopanje pa so našli baje pri deželni vladi v Celovcu opravičilo v paragrafi, s katerimi hočejo vzeti kmetom pravico do njihove lastnine. Seveda pa bo moral posledice spet nositi veški kmet! Mi pa pravimo, da je pač koroška demokracija taka! Kmetje so vložili proti takemu postopanju protest. Kako bodo uspeli, bomo še natančno poročali v našem listu. Toliko vam pa že danes povemo: če v Celovcu ne bomo našli pravice, jo bomo iskali še drugod. Upamo, da je še tudi nad deželno vlado v Celovcu kdo, ki jo bo naučil, kako je treba spoštovati lastninske pravice.

STRPNA VAS

V ponedeljek sta Krajgerja nesla k krstu malega Svačičevega Koreja. Krstitje pa so

obhajali pri Libeku. Pri Svačiču imajo sedaj že štiri fejsť fante, če bi pa dva ne umrli, pa bi jih bilo kar šest. Ugibati ni treba, kaj bodo ti fantje: eden bo Svačič, drugi bo Žvap, tretji bo imel traktor, da bo vozil, četrti pa bo gotovo lovec kakor dedej, če ne bo šel študirat in bo postal „gospod“ namesto strica Jozija, ki je hodil samo eno leto v gimnazijo!

V soboto, dne 28. novembra, smo spremljali v obilnem številu sorodnikov, znancev, prijateljev, lovcev in faranov rajnega Islna, Franca Podgornika, k zadnjemu počitku na farno pokopališče. Župnika ni bilo doma,

zato so opravili pogrebne obrede gospod kaplan Nemeč. Franc Podgornik je že celo leto bolehal, iskal je pomoči pri zdravnikih in v bolnici v Celovcu. Stanje se je malo zboljšalo in potem je šel zopet nazaj domov. Počutil se je že močnega, zopet je delal, ko je le malo zmogel, ni miroval, ampak iskal dela in popravil, saj je pri Islnu dosti popravil pri hiši. Šele lani je popravil skedenj, koliko dela in truda je je bilo treba. Bil je dober in priljubljen tesar in ljudje so ga radi vzeli za tesarska dela. Pri tem delu se je tudi presilil. Začel je hirati, bil že boljši pa zopet slabši, delo

Foto Ecke

Zelo primerno božično darilo za vsakogar in v vsaki ceni

FOTO-KAMERE OD S 270.— NAVZGOR

FOTO-ECKE

Celovec — Klagenfurt, Obstplatz 5

GOVORIMO TUDI SLOVENSKO

je moral pustiti. Teško je bilo to za njega, kajti videl je: mala družina potrebuje živčevja in obleke. A bolezen je ustavila njegov korak, odnehati je moral. V nedeljo je hotel na lov, bil je strasten lovec, a ni mogel več. Poklicali so zdravnika. Drugo jutro bi moral zdravnik še enkrat priti pogledat, prišel pa je rešilni avto in je odpeljal Islnovega očeta od doma. Teško je šel, ker je vedel, da je to njegova zadnja pot. V sredo je umrl v Celovcu v bolnici. Družini Podgornik naše iskreno sožalje, posebno še vdovi!

VABILO

Farna mladina iz St. Jakoba v Rožu priredi v nedeljo, dne 13. decembra, ob 2. uri popoldne pri Pušniku v Ločah igro v 6 dejanjih

„GENOVEFA“

Prijatelji lepe igre pristrčno vabljeno!

KELAG — okrajna uprava v Celovcu

S tem se razglša, da je pod visoko napetostjo od takoj novo zgrajeni 20.000-voltni visokonapetostni daljnovod od transform. postaje v Grebinju v Gruče (Haberberg) in od transform. postaje v Grebinju v Ravež (Rausch), z novo zgrajenimi transform. postajami Na Bregu, v Lipi, Gručah in v Ravežu. Vsako dotikanje daljnovoda in delov, ki so pod visoko napetostjo, kakor tudi visečih delov žičnih vrvi in žic je torej smrtno nevarno in je to v izogib nesreč opustiti.

Skrb

Mamica so me zibali vselej, preden sem zaspal; dobro vedeli so zate, jaz te nisem še poznal.

Nisem vedel, da si taka, kot te slikajo ljudje: neusmiljeno marcvariš in zarivaš se v srce.

Ostro tvoje je oralo, v gube čelo spremeniš, brazde po obrazu režeš, tareš in lase siviš.

Hujše kakor mora tlačiš, glodaš kakor časa zob; zmeraj brezobzirno koplješ, svojim žrtvam hladen grob.

Oh, še vedno v duhu vidim rajne mamice obraz! Čujem njene bridke vzdihne — zaskrbljenosti izraz.

Nisem jih poprej razumel, vem, da me ne hvali vest; danes pa občutim živo njeno žalost in bolest.

V moji bujni domišljiji njene solze tečejo, skrb na velo lice riše kaplje, ki me pečejo.

Limbarski

Ako sva si tudi brata, mošnji nista sestri.

Ako komu prst pokažeš, te bo za vso roko prijel.

Weihnachtsgeschenke für Haus und Küche

Filli

Klagenfurt

Bahnhofstraße 6

Od 10. decembra božično pivo

Ab 10. Dezember das Weihnachtsbier

Osako leto zopet...

KUPITE BLAGO IN PERILO PRI

LUDWIG MAURER

CELOVEC-KLAGENFURT - Alter Platz 35

Oglašuj
v našem listu

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

NAJLEPŠE DARILO ZA

Božič, in vsako priliko

Slovenska kuharica

XI. izdaja
S. M. F. KALINSEK

Knjiga obsega 750 strani z lepimi slikami. — Slovensko kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez“, Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26.

Praktična kuharica

VI. izdaja
PAVLA ZAKONJSEK

Knjiga obsega 270 strani in ima bogato izbiro z nasveti in navodili. Praktično kuharico naročite pod naslovom „Kranjski Janez“, Naš tednik — Kronika, Celovec, Viktringer Ring 26

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

CELOVEC - KLAGENFURT
OBSTPLATZ 2

Kožuhovine lastne izdelave — velika izbira

Božična darila

URE in
OKRASI

pri tvrdki

Gottfried Anrather

CELOVEC, Paulitschgasse 9

Izrabite možnost odpisa 70% pri nakupu poltovornega avtomobila

• COMMER, model 1954 odprt sedež, nova liberalizirana cena S 53.300.—	• SKODA, model 1954 Zabož, 650 kg, nova liberalizirana cena S 46.000.—
• COMMER, model 1954 Zabož, nova liberalizirana cena S 52.300.—	• SKODA 1200, model 1954 Station, nova liberalizirana cena S 54.000.—
• COMMER, model 1954 „Kombi“, nova liberalizirana cena S 54.900.—	• SKODA 1200, model 1954 Sedan, nova liberalizirana cena S 59.130.—
• SIMCA Aronde 9, model 1954 neprimerljive storilnosti, oprema, porabi 7.5 litra, S 69.800	

Deželno zastopstvo — Avtocentrala Potuznik

Celovec — Klagenfurt, St. Ruprechter Strasse 4

Slovenski slovstveniki na znamkah

Slovinci imamo zelo razvito slovstvo. Večina Slovencev pozna svoje pesnike in pisatelje, če ne po delih, po raznih člankih, ki jih objavlja slovensko časopisje od časa do časa ali pa ob priliki raznih obletnic. Tudi na filatelističnem področju bi si lahko napravili zbirko naših umetnikov peresa, a število teh je še vedno majhno.

V Jugoslaviji do danes niso še izdali večje serije s slikami raznih umetnikov, ki naj bi izšle ob eni ali drugi priliki. Veliko število drugih držav pa to dela. Za primer nam lahko služi Italija, kjer je že veliko število pisateljev, pesnikov, glasbenikov, slikarjev, kiparjev, znanstvenikov in drugih slavni mož upodobljenih na znamkah. Tako v predvojni kot v sedanji Jugoslaviji pa posvečajo večjo skrb znamkam, ki jih izdajajo na čast raznim trenutnim prireditvam. Na čast večjega števila umetnikov sta bili do sedaj izdani samo dve seriji. Leta 1951 je jugoslovanska poštna uprava dala v promet serijo treh znamk na čast velikim kulturnim obletnicam.

Najstarejši slovenski slovstvenik upodobljen na znamki je obenem naš prvi slovstvenik, to je Primož Trubar. Znamka je zelo uspela in je tiskana v bakrotisku. Napis na njej se glasi „Slovenska knjiga — Primož Trubar — 1551-1951“. V sredini znamke pa je upodobljen sam Primož Trubar, ki drži v roki svojo prvo knjigo.

Drugi pomembni slovenski slovstvenik na znamki je Valentin Vodnik. Najvažnejši naš pesnik, dr. France Prešeren, pa je bil dosedaj na znamkah najbolj počaščen. Pred tremi leti, ko je ves slovenski narod obhajal stoletnico pesnikove smrti, so izdali posebne serije treh znamk, na katerih je upodobljen naš Prešeren po znanem Jančevem oljnatem portretu.

Zvezo s slovenskim slovstvom imajo še Srb Vuk Stefanović Karadžić in djakovski škof Josip Juraj Strossmayer, eden izmed ustanoviteljev Jugoslovanske akademije v Zagrebu. Njegov portret vidimo na znamki za 5 din. iz londonske serije in na znamki iz serije, ki je bila izdana leta 1948 ob 80-letnici ustanovitve Jugoslovanske akademije.

Če hočemo omeniti še ostale kulturne umetnike, ki so upodobljeni na znamkah, obrnimo naš pogled na Petroviča Njegoša, ki je doslej najbolj „filatelistično“ upodobljen izmed velemož. Njegov portret vidimo na znamki iz Londona iz leta 1943, na znamkah državnice Črna Gora med to vojno, na znamki iz leta 1947 in na znamki iz leta 1951. Leta 1948 so bili upodobljeni tudi prvi tajnik Jugoslovanske akademije Djuro Daničić in predsednik Franjo Rački. Leta 1951 pa sta dobila svoje častno mesto Marko Marulič in car Dušan.

To bi bil pregled slovenskega slovstva na znamkah.

PRIHOD

(Za advent 1953)

Potekajo dnevi obljube,
umika se tema krivice. —
Zganite se, ljubke vasice,
nesite Mu tople poljubel!

Odpirajte vrata Mu mesta,
Rešitelj na zemljo prihaja;
slovesno se vije iz raja
k pastirjem pred jaslice cesta.

Zgrnite, širne livade,
hitite stezice čez trate!
Srebrne so zvezde in zlate,
ki sijajo v temne prepade.

Prižigajo jutra Mu zarje,
ubrano zvonite zvonovi,
gorite Mu gorski kresovi,
krasite cvetlice oltarje!

Šumijo že večni studenci
in milosti božje izviri.
Napuh se pred padcem šopiri,
pošasti izginjajo v sencu...

Povijajmo v venec zelenje,
darujmo Mu misli in želje,
težave, bridkosti, veselje
in upanje v boljše življenje.

Prižigajmo adventne Mu sveče,
čeravno vihar jih ugaša. —
Zveličar na zemljo prinaša
darove obljubljenе sreče.

Limbarski

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Slovensko kulturno društvo v Vogrčah

Mislím, da vsi vedo, kje se nahajajo Vogrčarje. Saj vsako leto prav radi pridejo verniki od blizu in daleč k nam obhajati sv. Florijana. Takrat je pri nas vedno veselo in ljudje se kar radi znajdejo pri nas.

Danes pa hočemo poročati na kratko o kulturnem življenju v Vogrčah. Večkrat bemo razna poročila, da so druga prosvetna društva že pričela z novo prosvetno sezono. Tudi mi že pripravljamo za zimski čas marsikako novo odsko presenečenje. Nadarjenost in smisel za tovrstno prosveto je ena izmed posebnih slovenskih vrlin, po njej zadobiva naše kulturno življenje poseben ugled. Kot si ni mogoče misliti n. pr. Celovca, ali Ljubljane, kulturnega osrčja Slovencev, brez dnevne drame in opere in ne drugih mest brez vsaj tedenskih odrskih prireditev, tako si ne moremo predstavljati naše slovenske fare in vasi, katera ne bi imela svojega, bodisi še tako skromnega

odra.

V prejšnjih letih je bilo kulturno življenje pri nas precej živahno. V zadnjem času pa je malo težje, ker odrasla mladina rada zapušča domači kraj in se poda po svetu in tako manjka včasih ljudi. Treba je skrbeti, da kulturno društvo in prosvetno delo ne zaspí. Zato smo napravili že dne 9. majnika t. l. občni zbor. Z velikim navdušenjem je takrat v razgovoru govorila mladina in slikala razne načrte, katere bomo skušali izvršiti v letošnji prosvetni sezoni. Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen Janez Roschitz, ki se je z veseljem udeleževal in že precej naredil v kulturno-prosvetnem oziru. Ivanka Dobrounig pa je bila izvoljena za tajnico. Upamo, da bo novi odbor skrbel, da se bo domačemu ljudstvu nudilo res kaj pestrega, da nas bo naše kulturno društvo povezovalo v eno družino.

„Gospod mora biti“ in „Miklavževanje“ v Globasnici

Naše Katoliško prosvetno društvo nas je povabilo v nedeljo, dne 22. novembra, na igro „Gospod mora biti“. Ker smo brali o Slov. kulturnem društvu v Celovcu, ki je pred kratkim priredilo isto igro, lepo poročilo, nas je zanimala vsebina igre. Vleklo nas je še tembolj, ker igra v našem kraju še ni bila znana. Ni nam žal, da smo se odzvali povabilu, kajti igra je bila res lepa in poučljiva. Pokazala nam je, da tudi starši nimajo vedno prav, kadar se gre pri izbiri poklica za otroško srečo. Francetova ljubezen do Anice je bila močnejša nego vse prigovarjanje in nasprotovanje matere. Ko pride med njima do majhnega nesporazuma, napravi Anica iz nagle jeze drug odločen korak, katerega je obžalovala in ji je grenil življenje do smrti. France pa je spoznal puhlost ljubezni. V srcu se mu je zbudila spet iskra in želja, ki še ni čisto zamrla, po drugem poklicu in po srečnejšem življenju. Ko ga vidi Anica kot novomašnika pred seboj, mirno umre.

Razveseljivo je pri nas predvsem to, da imamo vedno dovolj mladega naraščaja, kar po drugih krajih zelo pogrešajo. Tako je sodelovalo tudi pri tej igri precej novincev, ki pa so se dobro odrezali. Priznati moramo, da vloge niso lahke in kljub temu so igralci z lahkoto premagali vse težave. Kar tako naprej, fantje in dekleta, in bomo še marsikaj veselega in prijetnega napravili v Globasnici!

Rad bi že končal, toda hvaležnost mi sili pero v roke, da naj še povem, kako smo se imeli zadnjo nedeljo, ko nas je obiskal sv. Miklavž. Mislím, da smo dolžni našemu prosvetnemu društvu polno zahvalo, da se tako briga za nas in nas večkrat preseneti z lepimi večeri, vedno z novimi igrami, ka-

kor tudi z novimi igralci; po drugi strani je pa seveda tudi velika naloga društva ohraniti te lepe domače navade in družinske praznike. Zelo ljub je bil „angelski drobiz“, kakor ga je imenoval Miklavž, ki je napravil na gledalce jako lep vtis.

Najprej se nam je predstavil domači mešaní pevski zbor s štirimi pesmimi. Nato je sledila igra brez besed „V zakleti gostilni“. Velik uspeh in aplavz nam je dokaz, da si občinstvo želi še več podobnih iger. Ta pantonima nas je spravila res v pravi humor, ki mora vladati na Miklavžev večer; tudi tiste, ki so prišli bolj kislih obrazov v dvorano z negotovostjo, ali jim bo sv. Miklavž nameril kakšno darilce in kako se bodo morali pred parkljem zagovarjati. V otroški igrici „Oj ta Anže“ smo si nabrali nekaj izkušenj za sv. spoved. Navihanci so si najbrž ob malem Anžku napravili seznam, da se jim bo pri izpraševanju vesti lažje godilo! Ker po veselju pride navadno žalost, je tudi Anžeta zadela strahna katastrofa, ko je zgubil list, popisano z grehi za prvo sv. spoved. Tako je izvedela vsa vas, kakšen grešnik je Anžek in je padlo po njem od vseh koncev in krajev.

Ob koncu so pridni sprejemali iz rok Miklavža darila, poredneži pa so dobili plačilo pri parklju. Predstava je bila dvakrat in sicer popoldne za otroke, zvečer pa za odrasle. Vsem igralcem, odboru, kakor tudi č. g. župniku, ki so kulturno prireditev otvorili in precej doprinesli k olepšanju Miklavževanja, naj velja naša najprisišnejša zahvala.

Naše prireditve

PRIDITE

na razstavo kuharskega tečaja, ki bo v št. Janžu v Rožu v nedeljo, dne 13. decembra, od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer v gostilni pri Tischlerju-Gabrijel. Razstavljene jestvine bodo na prodaj. Popoldne ob pol 3. uri bo istotam božičnica z božično igro, prizori in petjem.

Vse prijatelje od blizu in daleč
vabijo tečajnice

VABILO

V nedeljo, dne 20. decembra, priredijo gorenška dekleta ob zaključku svojega gospodinjskega tečaja kuharsko razstavo. Kuharski izdelki bodo razstavljeni od 8. do 18. ure v pritličju znane gostilne pri Favu v Srednji vasi.

Istega dne priredijo tečajnice v istih prostrih ob 14.30 in ob 19.30 kulturno prireditev s peštrim sporedom (petje, razni prizori in božična igra).

K bogati razstavi, kakor tudi k poučni prireditvi, vabijo vse prijatelje od blizu in daleč

gorenška dekleta

MLADINA PIŠE:

Ziljski običaji

Vsaka dežela in vsaka dolina ima svoje običaje, tako tudi Zilja, ki slovi zaradi „štehvanja“, ki se vrši na „žegen“ (žeganje). Ta običaj ni samo v moji rojstni vasi, temveč v vseh vaseh: na Bistrici, v Čačah, v Čajni, pri St. Jurju, St. Pavlu, St. Stefanu, na Blačah, Borljah, v Melvičah, na Brdu, v Gorjanah, v Drevljah, v Draščah in na Vratih.

Štehvanje je gotovo zelo star običaj pri Ziljanih. Najbrž nas spominja štehanje na turške vpade v Ziljsko dolino. Stari ljudje pravijo, da so domačini pod vodstvom podkloštrskih gospodov pred več sto leti, ko so strašni Turki vpeleli gorjansko cerkev, sovraga zavrnili in kinčali ob štehbhu ujetega poveljnika na Gorici na Spodnji Bistrici. „Štehvanski sodec“ pomeni turško glavo s turbanom.

Štehvanje se vrši samo enkrat na leto, namreč na žegen. Ta dan je za vsako vas največji praznik celega leta. Na ta dan se vse veseli, mlado in staro; najbolj pa se veselijo fantje, ker oni morajo pokazati svojo moč.

Že dva tedna pred žegnom se zvečer zberejo fantje in se pogovarjajo o raznih rečeh: kdo bo štehval, kdo bo godce in kdo bo sodec poskrbel. V teh štirinajstih dneh si poskrbi vsak „štehovc“ nošno obleko in rajko, s katero bo šel pod lipo. Značilno za moško ziljsko obleko so škornji, ki sežejo čez kolena.

Pa tudi dekleta, ki bodo šla pod lipo, imajo veliko opraviti. Kupiti ali narediti morajo „krancelj“, venec, ki je iz žide in umetnih rož sešit in mojstru zmagovalcu namenjen. A največ dela imajo pri ziljski obleki.

Na dan pred žegnom pridejo fantje zopet skupaj, namreč „konto glihvat“. Konto imenujejo fantje svojo družbo. Pri konti je vsak vaški fant od 17. leta naprej, dokler se ne oženi.

Na žegnovo nedeljo zgodaj zjutraj pa postavijo „štehbh“. Štehbh v debelini telegrafskega droga meri 2,90 m nad zemljo, 60 cm od vrha je zožen, ravno toliko ga gre v tla. „Fasl“, ki pride na štehbh, je 50 cm visok, dno ima v premeru 35 cm, pokrov, ki je za 10 cm vgrizen, pa 40 cm; obit je s šestimi

leskovimi obroči v dveh pasovih. Dno in pokrov imata na sredi okroglo luknjo, skozi njo je sodec poveznjen narobe na štehbh konec, da se okrog njega lahko vrti.

Ko je štehbh postavljen, obleče vsak „štehovc“ ziljsko nošo in gre k dečvi, s katero bo šel popoldne pod lipo po „pušljec“, če mu ga ni že prejšnji dan dala.

Fantje se potem zberejo pod lipo in gredo z godbo k cerkvi. Preden se pa začne maša, neseta dva fanta vino na oltar, da ga župnik po sveti maši blagoslovi.

Po sv. maši se zberejo fantje pred cerkvijo in prepevajo narodne pesmi. Ko je petje končano zagodejo godci. Ko godci končajo, zapojejo spet fantje narodno. Ko so tako nekaj pesmi zapeli, gredo domov „čisevo župo“ jest.

Po južini pripravi štehovc svojo kobilo za štehvanje. Pri štehvanju se smejo jezdit samo težke ziljske „more“. Konji ne smejo biti osedlani, ampak le pregrnjeni s pisano odejo.

Štehovci domačega združenja konte se zberejo s konji pod lipo. Medtem so se že zbrali vaščani in veliko tujcev. Postavili so se tako na vsako stran pota, ki pelje skozi vas in ob katerem stoji na desni strani tudi štehbh, da morejo jezdit jezdecji po sredi pota mimo štehbha. Jezdci zapojejo narodno pesem. Ko je pesem končana, zagodejo godci in štehovci jezditjo zaporedoma v galopu z „železnim kolčem“, ki je tri kile težak, v desnici, z brzdo v levici, mimo štehbha. Na tem je sodič in s kolčem udarijo nanj. Ko pridejo nazaj, zapojejo spet drugo narodno pesem. Ko godba drugič zagode, jahajo zopet kakor prvokrat. To se ponavlja tako dolgo, dokler se sodič ne razsuje. Navadno zbije sedem štehovcov sodič v peterih rajzah. Ko je sodič razbit, pristopita dve dečvi v narodni noši, ki držita cinast krožnik. Na njem leži venec, namenjen mojstru zmagovalcu. Dekleti pristopita k možu, starejšemu vaščanu, ki pri štehbhu stoji in gleda, kateri izmed štehovcev najboljše jaha in udari, in mu podasta venec.

Ko je sodič razbit, jahajo še enkrat za „rinče“, ki so bili na sodu. Potem jahajo še dvakrat za „krancelj“. Ko tretjič jahajo, da ta mož pri štehbhu venec najboljšemu štehovcu.

Schnabl Jožef („Kres“)

13 Die bewährten König-Weihnachtsrezepte durchsehen!
DEZEMBER

14 Weihnachtsbäckerei Großbacktag!
DEZEMBER

König mit den Bilderrezepten
BACKPULVER
auch in den neuen König-Kochbüchern!

Božični nakup čevljev
POCENI pri tvrdki
SIMON STULLER
Schuh-Erzeugung und Lager
CELOVEC-KLAGENFURT, Lidmanskýg. 15

Gerhard Eichler
BOROVlje, telefon 296
steklo, porcelan, kamenina — steklo za slike, zrcala in kredence — zasteklenitev oken na domu in v delavnici

INTEREXPORT - TRST
Breda Rus Mikuletič & Milan Bjelica Živkovič
Opozorilo!
Ravnateljstvo uvoznega in izvoznega podjetja Interexport v Trstu je dobilo iz Celovca falzifikat naloga, napisanega na papirju s ponarejeno, v tiskarni tiskano glavo. V zvezi s tem falzifikatom je v teku policijska preiskava. Ravnateljstvo gornjega podjetja ponovno opozarja, da je edini zastopnik za Avstrijo samo
Dipl.-ing. LAMBERT MURI, Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 26, Telefon 43-58
ki je tudi edini pooblaščen sprejemati naročila in vršiti vse posle za tt. „Interexport“ v Avstriji.
Zahtevajte pojasnila in brezplačne cenike. — Ne odlašajte z naročili! — Dvakrat da, kdor hitro da!

Filaches Fest Bäu
STARKBIER
Vaša pišča za praznike!

Solid Leistungsfähig
Altbekannt MÖBEL
Altbewährt
Klagenfurt, St.-Veiter-Straße 15
Telefon 22-58

Eternit
Albert Fleischmann
KROVSKI MOJSTER
CELOVEC-KLAGENFURT
Wulfengasse 2a - Tel. 15-23
Vogel Viktringer Ring-a nasproti deželne vlade.

ČEVLJI
Graf
SO RES NAJBOLJSI
Celovec - Klagenfurt, Burgg.
Gumijasti škornji, delavski čevlji najceneje v trgovini s čevlji
NEUNER — Klagenfurt

Ali že veste . . . ?
Pri JUPITER-ZAVAROVALNICI so bile pri letošnjem BOŽIČNEM ZREBANJU izrebane številke
2 4 2 6
in vsa izrebrna zavarovanja s temi končnimi števkami bodo takoj in v polnem iznosu izplačana.
Jupiter-Versicherung
Fil. Dir. za Koroško in Vzh. Tirol
Celovec-Klagenfurt, St. Veiter Strasse 1

Blaga vseh vrst
kupite izza desetletij vedno najbolje pri
JOHANN TSCHERNITZ
CELOVEC - KLAGENFURT
Neuer Platz 7

VOLNA ZA PLETENJE v vseh barvah nadalje poceni
VOLNA ZA NOGAVICE najboljše v predilnici
R. LINDNER
BELJAK - VILLACH, Rathausgasse Nr. 8
vis-a-vis Fugger-kleti

Prijazen mož. Mož in žena sta pred sodnijo. Žena je opisovala moža kot grdobnega. Dejala je: „Pomislite, cel teden niti spregovoril ni z menoj.“ — „Ali res?“ je dejal sodnik. „To kaže živo trmo. Zakaj niste govorili?“ se je obrnil na moža. „Iz gole vljudnosti,“ je dejal mož. „Jaz svoje žene nisem hotel prekiniti.“

B. BELTRAM — TRST
IMPORT - EXPORT
Darilne pakete za Jugoslavijo in druge države po najnižjih cenah
Pošljamo živila, zdravila, tekstilno blago, šivalne stroje, radijske aparate, harmonike, kolesa, vespe in druge artikle sploh.
Razpolagamo s skladiščem v Punto Franco 2/a-21
OBRNITE SE OSEBNO ALI PISMENO NA URAD v ulici Valdirivo 3-I. Telefon 69-91

KINO
CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL
Od 11. do 14. XII.: „Robin Hood und seine lustigen Gesellen“
Od 15. do 17. XII.: „Sekunden der Verzweiflung“
STADTTHEATER
Od 11. do 14. XII.: „Der keusche Josef“
Od 15. do 17. XII.: „Der singende Chauffeur“

DOBRLA VES
Dne 12. in 13. XII.: „Tanz ins Glück“
Dne 16. XII.: „Ich erschöß Jesse James“
Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.
„ADRIA-Getränke“ R. in K. Barišič Ebental—Zrelec, prvovredno žgane pišče **PLAVEGA JADRANA**

Kulterer VILLACH
Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adlberg, telefon 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.
Usnjene pumparice in lumberčki najceneje v strokovni trgovini **NEUNER, Celovec - Klagenfurt, St.-Veiter Strasse.**
Gumijaste termo-steklenice, najceneje **GUMMIHAUS Wiedner, Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse Nr. 33.**

Sol za koline — kolofonija, špaga, noži in kaveljni kuhinjski stroji za rezanje mesa, aparati za streljanje in vse potrebščine za koline **SAMO PRI**
MAX GRAMILLER
Celovec-Klagenfurt, Adlberggasse 14

Pisalni stroji - Računski stroji
Nakup, prodaja, zamenjava, posojanje
K. TRAPP, Klagenfurt
Karfreitstrasse 8, tel. 15-43

Zamenjani pohištvo za smrekov mizarski les vseh debelin Rudolf **SLAMA, Celovec St. Veiter Str. 15.**
AKORDEONI nemških in italijanskih znamk, 32 basov S 1250.—; 80 basov 2 registra S 2.350.—; diatonične harmonike 3- in 4- vrstne
INSTRUMENTI — PIHALA Največja izbira - ugodni obroki — poceni
HERGETH - Celovec, Burggasse 23

Vodilna trgovina za matracni gradl, blago za pohištvo, polnilni material, juto, oprtnice, motvoz, juto za dekoracije **NEDELKO, Celovec 8.-Mai-Strasse 11.**

SAMONIG-ove cene olajšajo obdarovanje

ZA GOSPODA:	ZA ZENSKÉ:	ZA OTROKA:
Trpežne kratke nogavice 6.90	Športne nogavičke za nizke čevlje 6.90	Kratke nogavičke vseh velikosti 5.90
Modne kratke nogavice s svilnatim sijem 7.90	Trpežne nogavice v zelenem in rjavem 8.90	Nogavice do velikosti 6 6.90
Naramnice, celotne iz gumija 8.50	Nogavice iz pralne svile 9.80	Triko-srajce 7.90
Svilene kravate v modernih črt. vzorcih 12.50	Modne volnene rute v vseh barvah 11.90	Zimske hlačke, zelo poceni 8.90
Športni šali v lepih vzorcih 17.90	Domači predpasniki, povprečne velikosti 14.90	Spodnje majice, Maco 10.90
Spodnje hlače iz barhenta 29.80	Majce iz dobrega trikoja 15.90	Dekliški predpasniki 11.90
Flanelaste športne srajce 45.90	Garniture perila, Maco, srajca in hlače 17.90	Igralne hlačke, bele, rdeče, modre 18.90
Zimske spodnje hlače, najboljše 48.—	Svileno spod. krilo s čipkastim robom 19.80	Hlačke-trenirke, trpežne kakovosti 22.90
Modne srajce, črtkaste ali enobarvne z rezervnim blagom 59.50	Flor-nogavice s svilo platirane, s perlonom ojačane 19.80	Zimske spodnje hlače, dolge, najboljše kakovosti 24.90
Srajce iz svilenega popelina, Gloriette, z rezervnim ovratnikom 89.50	Garniture perila iz najfinejšega Maco-prijice, lepo prilagajoče 39.80	Flanelaste srajce, lepi karo vzorci 32.90
Pižama iz dobre flanelce 113.80	Nočne srajce iz Ripp-trikoja, zelo tople 54.90	Triko-nočne srajce, zelo tople 49.80

Vredno je ogledati si božične dekoracije v trgovski hiši

SAMONIG **BELJAK-VILLACH**
AM SAMONIG-ECK

Plašči, plašči, plašči modelni, čista volna, prvovrstno ateljejsko delo, po nedoseženo nizkih cenah samo v trgovski hiši
G. Umschaden Velika prodaja na obroke se nadaljuje
Celovec, Bahnhofstraße 7, Am Fleischmarkt